

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

זו.

עין משפט
נר מצוה

קנב א מיי פ"ד מהל
עבדים הלכה ג:
ב מיי"ט שם הלכה ו':
קנב ג מיי"ט פ"ג מהל
עבדים הלכה ח
והלכה י:
קנב ד מיי"ט שם הל' יא
(טו"ע"י י"ד ס'י
רסו סעי' ג'נ):

תורה אור השלם

1. אם אחרת יקח לו שארה בפקודה וענתה לא יקרה: שמות כא י
2. ובי ימור איש את בתו לאקדח לא תצא בצאת העבדים: שמות כא ז
3. והתנחלתם אתכם לבניכם אחריכם לקשת אקדח ילעם בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדף בו בפקדו: ויקרא כה מו
4. פי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת יציא לקפשי חנם: שמות כא ב
5. כשכיר בחושב הקדה עמך עד שנת היבל יעבד עמך: ויקרא כה מ
6. אם רעה בעיני אדניך אשר לו יקדה והפדה לעם עברי לא ימשל לקמרה בבגדו קה: שמות כא ח
7. אם עוד רבות בשנים לפיך ישיב גאלתו מפקס מקמרת: ויקרא כה נא

מוסף רש"י

בעכו"ם שיטתו תחת ידך, ואפ"כ לא תנא עליו בעקיפין מפני חילול השם אלא כשנא לינאל דקדק משנתו לפי המנעו כל שנה וזנה ינה לו הגוי מן העמים וכו' (ויקרא כה טו). לא תרת. אשמו' (שם). שכן מוציא בבת ישראל. גט אשה (לקטו ב.). והפדה. (לא כתיב ופדית, משמע שאף אלוהי מסייע בפדיונה, וחוץ שמנעם מפדיונה ויאלת (לשון ישיב גאלתו). ישיב קרא יתרה, דמיי למכרן לפיכך גאלתו לרבות שיהו כסף. לענין פדיון (לע"פ ח.). גופו קנוי. כל שיש עינים (ב"ק ק"ג). וזה סימנין כ"י מוציאין מירשות ארון. בלשונן יצאה חסס אלו ימי גברות, אין כסף אלו ימי נערות, מיתה שמוציאה מירשות אב. שאינו מורש לנינו על שנתנו לו מורה בנתו שיאם מעשה ידע שמוציאה מירשות (מכונות מ.). אולם לניכס ולא שמוציאה מירשות ארון (ב"מ יב.). תנא ושייר. לא תשעירנו לטלונו (סוטה טו.). מאי שיירי הדא? שיירי. דלא אורחא דתנא למיתני כל מיני ולשיירי תלך (תשנתי י.).

מוסף תוספות

א. והזהיר הכותב שלא להטענתו דבר שיודע לגוי משום חילול השם. מוס' ה"ל"ג. ב. דהוי חילול השם כיון שהנכרי סומך על מעותיו. מוס' טו. ג. וקידושין לא ידעינן אלא מוציאה והיתה. מוס' ה"ל"ג. ד. דס"ד דאין פשיטא ליה. יטע"כ.

לאחר. לקחת קידושין: הניחא נ"ו. פלוגמיהו לקמיה: ארון כוסנו. בתך קנויה לי ונתנו לאז כדרך שאר (קידושין שהעבד כותב בתך) היא מקודשת לי: אלא למ"ד אז כוסנו. לא יליף משאר קידושין ומנליה דקני ליה שטר: לא אלא לאם העבדים. כן ועין (בראשי ארבעים בעבד כנעני) שאם סימא את עינה וכן עינו של עבד עברי אינו יוצא צדק אלא נותן לו דמי עינו וזה משלים שז' ויולא: אלא נקנים היא קנין עבדים. כנענים והס נקנין בשטר דלקמן (דף כג:) דליתקש לקרקעות דנקנין בשטר בכסף ובחוקה: ומאי ניהו חוקה. ולקמן (ס) מפרש כילד בחוקה שיכפה לעשות מלאכה אחת: והסתכלם אופס. בעבד כנעני כתיב אותם כלחוחה (ה) הנקנין בחוקה ולא אחר: נכנסי גבר. שמת ואין לו יורשין ונכסיו הפקר: לפי אשני אס אחרת. הקישה הכתוב לנכסיו לנכסיו על הלימוד של כלאם העבדים שאל לנמנו על קנין השטר ולא על החוקה אלא עיקר שטר לאו מקידושין יליף דמימא ארון כותבו אלא משטר קרקעות יליף בשטר עבד כנעני ואז כותבו כי היכי דשטר שדות מוכר כותבו כדלפין (לעיל דף טו.) מן ואקח את קשרי המקנה: שאינה יולאה בראשי ארבעים. ולגופיה אינטיך ולא למידק מיניה אלא נקנית קנין עבדים דכל קרא דמיבעי לגופיה לא אמי לדוקיא: מאי כלאם. לדוקיא נמי אמי לומר לך מדין יצאה לנדה מייעטתה ולא מדין הקנין: למה לי שטר. הא אין גופו קנוי אלא חוב מנוון עבודת שש שנים שיש עליו: נימא ליה באפי תרי זיל לית לי עלך מידי ונפטר: גופו קנוי. עד שיגיעו ימי חיפשו ולפיכך הרז שמאל על גרעונו אינו מחול ורין שחרור ואם לאו חזר ומשתעבד צו אס ירעה דלא שכי צו מחילת מנוון אלא לשון שחרור וכן כתב ליה לשון שחרור ונקט ליה נפיק דלא גרע מנכנני דכסף בשטר דכתיב (או חופשה לא יתן לה וגמר לה לה מאשה) : במינס האז. אציה: מינס שמוציאה מרשות אב שאין מעשה ידע ליורשו כדקיימא לן בכמונות (דף מג.) אמר רב יהודה אמר רב צנת גלת הגיונית מן האחון מעשה ידע לנתן אמר רב כהנא מ"ט דרב דכתיב והסתכלם אולם לניכס אחרים אולם לניכס ולא צנותים לניכס מגיד שאין אדם מוריש זכות שיש לו בנתו לננו: שיי מינס ארון. דק"ל לקמן (דף פ.) דאיה עובדת את הבן: דאיה נמי באיש. דנרע נמי יולא צנימת ארון דאיה עובד את הבן דנתן צנימתין הוואיל ולא שייך מידי: שיש לו קצבה וקספ מקנתו ושש שנים ויוכל כולו ידעי לאימת וכמה: והא סימנין כו'. שיש שממהרת להביא ויש שמאחרת: למעלה. אימת דמימא לאחר (ה) י"ג שנים הוו סימני נערות: למטה

בעובד כוכבים שיטתו תחת ידך. פי' כונטרס אס לא יגאל ישמעל צו עד היוכל ואין אתה רשאי לנא עליו בעקיפין וא"ת תיפוק ליה מדכתיב (ויקרא כה) וחשז עם קונהו משנת המכרו לו עד שנת היוכל דלי בעובד כוכבים שאינו תחת ידך לא ציית וי"ל דלי מהתם ה"א דמייירי בעובד כוכבים שאינו תחת ידך דלתי קרל למימר שמודיעין לו את הדין לעובד כוכבים אס ירעה לשמוע לקבל עליו דין תורה אלא לא מיכיד ליה כלל קמ"ל הא קרל דליימר שהרי הרצה יוצל כתיבי צפרסה לומר שאפילו יכול להוליאו בעל כרחו לא תנא עליו בעקיפין ולא ילא אלא"כ ישלם כסף ואע"ג דכתיב וחשז עם קונהו דרשינן ליה (ה) שידקדק עם קונהו ולא יכעוס (ה) עליו ואע"פ שאינו תחת ידך פעמים שיכול להערים עליו ולהטענתו דין ומשנן: וא"ת אי בעובד כוכבים שיטתו תחת ידך מה שייך יוצל? ולמה לי נמי דקדוק כלל וי"ל דהכא דכונט כתיב צהדיא: בטוח עליו ונתן לו מעות על מוכר גופו צל הכמוז להשמיענו שרין לדקדק: שבן מוציא בבת ישראל. הא דלא נקט שכן מנינס דלוא דמי טפי משום דכונט כתיב צהדיא: לימא ליה באפי תרי זיל. מימה אמאי פריך גמרא לימא ליה באפי תרי זיל א אמאי לא פריך ויפקירו שהרי אפילו עבד כנעני שגופו קנוי ילא צהפקר לשמואל דלמר המפקיר עבדו ילא לחירות וא"ל גט שחרור צ"ל השולח (גיטין דף נ"ג.) ולמה לי שטר ואפילו למ"ד (ס:) דהמפקיר עבדו יולא לחירות ורין גט שחרור היינו משום הפקעת איסור כדי להמירו צנת ישראל וא"כ בע"ע למה לי שטר דנלאו הכי מותר וי"ל דאין ה"ג ומיהו לא היה קשה למה לי שטרל לפיכך צהפקר דפשיטא דיש יליאות אחרות לצד משטר אלא הכי קשיא ליה אף כשנא להוליאו בשטר למה לי שטר אותו לשון הכמוז בשטר דהיינו הרי (ה) את צן מורין הרי את לעמך דנתנן צהמגרש (שם דף פה:) אותו לשון עצמו יאמר לו בע"פ דס"ד דאין צריך אלא מחילה כמו מחילת חוב בעלמא ולצדק דמסיק ע"ע גופו קנוי לשון הכמוז בשטר אין מועיל בעל פה: **אמר רבא ואת אומרת עבד עברי גופו קנוי.** מדלא חשיב צנימתין שטר משמע דסבר דעבד עברי אין גופו קנוי ומימה דרנא דקאמר עבד עברי גופו קנוי היכי פליג צנימתין וליכא למימר דרנא דייק מצנימתא הכי וליה לא סגינא ליה הכי דאמר לקמן בפירקין (דף כט.) עד היכן גלגול שבעה ומסיק רנא לטעמיה דלמר רנא עבד עברי גופו קנוי וי"ל דמתיני נמי סברה דגופו קנוי (ה) והא דלא חשיב שטר משום דתנא דמתיני לא חשיב אלא יליאות שהם צע"כ של ארון אלא שטר ע"ע גרעונו. אלא אס לא היה גופו קנוי הימה מחילה מועלת ויש לדקדק מכאן דמחילה לא צעי קנין ומימה יש לדחות דכיון שהו מוחזק בגופו אין לה מחילה

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

דאיתיה בעל כרחו ארון, ושחרור ליתיה אלא מדעתיה ארון.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

גופו קנוי. שם. ה. דבריייתא לא פליג אמנתין אלא לאוספי קאתי. שם. ו. לא קתני דהוא פשיטא ליה. יטע"כ.

*נראה צ"ל ותנא דמתני' דלא חשיב ליה היינו משום וכו' (ט"ו).